

BRIEFING PAPER I I

8. marraskuuta 2006

VAALIT ON KÄYTY

USA:N ON AIKA TULLA KOTIIN IRAKISTA

Charly Saloniuss-Pasternak
Toby Archer

- Irakin sota vaikutti ratkaisevasti demokraattien vaalivoittoon. Irakin-kysymyksen ratkaisu ei kuitenkaan ole demokraateillekaan helppo. Presidentti tekee strategian Irakista poistumiseksi ja demokraatit tukevat sitä. Näin kaikki voittavat poliittisesti.
- Bushin toisella kaudella Yhdysvaltain ulkopolitiikka on muuttunut monenkeskisemmäksi. Demokraattien vaalivoitto vahvistanee tätä linjaa.
- Demokraateille voitto antaa mahdollisuuden aloittaa republikaanien valtakauden väärinkäytösten tutkinta. Tässä heidän on kuitenkin edettävä varovasti, jottei aggressiivinen toiminta kostaudu seuraavissa vaaleissa.
- Koska Yhdysvallat on maailman ainoa supervalta, sen sisäpolitiikka heijastuu maailmanpolitiikkaan. Presidentti Bushin on sisäpoliittisista syistä ollut hankala lähteä Irakista. Demokraattien vaalivoitto saattaa tarjota mahdollisuuden aloittaa tämän maailmanpoliittisen ongelman ratkaiseminen.

Yhdysvaltalaiset äänestivät eilen historiallisissa vaaleissa. Äänestäjien päätöksellä demokraatit saavat enemmistön edustajainhuoneessa. Senaatin osalta tulos on epäselvä. Virginian osavaltiossa äänet joudutaan luultavasti laskemaan uudelleen, koska ehdokkaiden välillä on vain muutaman tuhannen ääniero. Näyttää kuitenkin siltä, että demokraatit tulevat hallitsemaan kongressin kumpaakin kamaria. Republikaanien kuristusote Yhdysvaltain vallankahvasta on irronnut.

Vaalit antavat mahdollisuuden muuttaa Yhdysvaltain ulkopolitiikkaa, mutta ne eivät ole muutosten perimmäinen syy. Muutospaineita on selvästi ollut näkyvissä jo pitkään.

Kestää vielä viikkoja ennen kuin selviää, miten demokraatit ja republikaanit sopeutuvat uuteen tilanteeseen, ja miten Valkoinen talo muuttaa suhtautumistaan demokraatteihin. On kuitenkin jo mahdollista hahmotella niitä suuntaviivoja, jotka tulevat ohjaamaan Yhdysvaltojen politiikkaa seuraavan kahden vuoden ajan.

Valokuva Jayel Aheram

Irak-kurssin muutoksen aika

Vaikka Irakin sota oli monelle tärkeä syy äänestää, oli jo ennen vaaleja tiedossa, että ne tulevat vaikuttamaan hyvin rajallisesti Yhdysvaltojen ulkopolitiikkaan seuraavan kahden vuoden aikana. Vaikka kongressissa on demokraattienemmistö, republikaanipresidentti johtaa Yhdysvaltain ulkopolitiikkaa. Senaatin ulkoasiainvaliokunnalla on kuitenkin tärkeä neuvoa-antava rooli, ja presidentit usein kuuntelevat sen näkemyksiä.

Bushin hallinto tulee muuttamaan Irakin-strategiaansa, kun se saa poliittista suojaa entisen ulkoasi-

ainministerin James Bakerin johtaman työryhmän raportista. Raportin julkistamista on lykätty vaalien jälkeisiin viikkoihin, mutta sen sisältö on jo tiedossa. Julkistamista lykättiin, sillä molemmat puolueet ovat halunneet pitää raportin erossa vaalitaistelun tuoksinasta, jotta sen perusteella voitaisiin yhteistuumin löytää ratkaisu Yhdysvaltain Irak-ongelmaan.

Irakin kysymystä ei ole helppo ratkaista, joten demokraatit tarvitsevat poliittista suojaa lähes yhtä paljon kuin Bushin hallinto. Ehdotukset, että de-

demokraatit vaatisivat pikaista joukkojen vetäytymistä Irakista, ovat epärealistisia. Joukkojen nopea kotiuttaminen merkitsisi poliittista itsemurhaa vuoden 2008 vaaleissa. Demokraatteja syytettäisiin sotilaiden pettämisestä ja selkäänpuukottamisesta. Nopea vetäytyminen myös uhkasi irakilaisen kansalaisten turvallisuutta laajamittaisen sisällisodan takia.

Irakin sodan Yhdysvalloille aiheuttamien

vaikeuksien takia Bush on toisen hallintokautensa aikana toiminut selvästi enemmän yhteistyössä muiden maiden kanssa kuin ensimmäisellä kaudellaan. Tämä näkyy esimerkiksi Yhdysvaltain tavassa suhtautua Iranin ja Pohjois-Korean ydinasekysymyksiin. Multilateraalinen toimintamalli on myös demokraattien todennäköisin ratkaisu kansainvälispoliittisissa kysymyksissä. Demokraattien kasvanut vaikutusvalta kongressissa tulee vahvistamaan monenkeskistä lähestymistapaa Yhdysvaltain nykyisessä ulkopolitiikassa.

Vallan jälkipyykki alkaa

Demokraattien näkökulmasta vaalit olivat menestys. He ovat kahdentoista vuoden jälkeen taas

edustajainhuoneen pääpuolue. Koska myös senaatin ja presidentin pitää hyväksyä lakialoitteet, demokraatit eivät kuitenkaan voi lainsäädännön avulla suuresti heilauttaa sisäpolitiikkaa. Mutta heillä on nyt mahdollisuus aloittaa republikaanien hallintakauden väärinkäytöksiä tutkinta ja kuulla demokraattien näkökulmaa tukevia todistajia. Heidän on edettävä varovasti tällä tiellä, sillä liiallinen aggressiivisuus voi kostautua voimakkaana vasta-reaktiona seuraavissa vaaleissa. Kansalaisten pitää myös nähdä, että demokraateilla on positiivinen poliittinen agenda ja suunnitelma siitä, miten maata vaivaavat ongelmat ratkaistaan.

On huomattava, että vaikka suuri osa juuri valitusta uusista demokraattiedustajista on puolueensa oikealta laidalta, lähes kaikki potentiaaliset komiteoiden johtajat edustavat puolueen vasenta reunaa. Tässä puoluejohdolla on vaikea tehtävä tasapainoilla poliittisten realiteettien ja puolueen kestoäänestäjien välillä – jotkut näistä ovat jopa vaatineet, että presidentti Bush pannaan viralta.

Republikaaneille vaalien häviämässä on ainakin yksi hyvä puoli. Demokraatit ovat nyt vallassa, joten he myös jakavat vastuun seuraavan kahden vuoden tapahtumista. Vuoden 2008 vaaleihin mennessä republikaanit pystyvät vierittämään demokraattien niskoilta vastuun esimerkiksi Irakissa kohdattavista ongelmista ja vaikeista odottamattomista tapahtumista, kuten mahdollisista terrori-iskuista Yhdysvaltojen maaperällä. Republikaaneille suurin uhka on, että demokraatit todella näyttävät toteen monen vuoden järjestelmällisen vallan väärinkäytön ja pystyvät osoittamaan, että ovat viemässä maata kohti parempaa tulevaisuutta.

Sisäpolitiikan globaalit vaikutukset

Yhdysvallat on maailman ainoa supervaltta, siksi jopa sen sisäpolitiikka vaikuttaa politiikkaan maailmanlaajuisesti. Sisäpoliittisista syistä presidentti Bush ei ole voinut muuttaa ”stay the course” -strategiaansa Irakia kohtaan. Tämä on vahvasti vaikuttanut maailmanpolitiikkaan. Vaalit ovat tarjonneet Yhdysvalloille mahdollisuuden muuttaa Irakin-politiikkaansa. Demokraattien ote vallankahvasta ei yksin vaikuta ulkopoliittikkaan Irakin osalta, mutta

vaalit ja demokraattien suosio niissä antavat Bushille tilaisuuden kääntää Irakin-politiikkansa menettämättä kasvojaan.

Seuraavan kahden vuoden aikana presidentti Bushin pitää julistaa voittaneensa Irakissa ja tuoda pääosa sotilaista takaisin kotiin. Demokraateilla ei ole mitään voitettavaa, jos he tätä vastustavat. Voi siis syntyä kuva, että Bushin hallinto ei olekaan kompuroiva *lame duck* -hallinto, koska hän demokraattien hallitsemasta kongressista huolimatta saa toteutettua poliittista agendaansa. Bush voi olla tyytyväinen, eikä maailmallakaan liene mitään sitä vastaan, että yksi Lähi-idän tulipaloista vihdoinkin saadaan sammumaan.

Toby Archer
tutkija
toby.archer@upi-fia.fi

Charly Salenius-Pasternak
tutkija
charly.salenius-pasternak@upi-fia.fi

ISBN-10 951-769-192-0
ISBN-13 978-951-769-192-5
ISSN 1795-8059

Toimitus: Maarika Toivonen
Taitto: Mikael Siirilä

Ulkopoliittinen instituutti 2006
www.upi-fia.fi